

УДК 94(477)"070"

**УКРАЇНА І США: ДИПЛОМАТИЧНІ ВІДНОСИНИ У КОНТЕКСТІ
ВИКЛИКІВ ХХІ ст. (НА МАТЕРІАЛАХ ПРЕСИ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ)**

Леся Біловус

Тернопільський національний економічний університет

Біловус Л. І. Україна і США: дипломатичні відносини у контексті викликів ХХІ ст. (на матеріалах преси української діаспори)

У дослідженні зроблено спробу аналізу україномовної преси української діаспори США на предмет висвітлення дипломатичних відносин між Україною та Сполученими Штатами. Отримані результати свідчать про те, що від самого початку США послідовно підтримували суверенітет і соборність нашої держави, хоча двосторонні відносини не завжди рухались по висхідній. Виявлені статті, замітки, інтерв'ю, що висвітлюють дане питання, дають підстави для позитивної думки щодо рівня підтримки Штатами України, особливо у контексті сучасних глобалізаційних чинників.

Ключові слова: дипломатичні відносини, Україна, США, дипломатичний корпус, двосторонні відносини, посол

Біловус Л. И. Украина и США: дипломатические отношения в контексте вызовов ХХІ века (на материалах прессы украинской диаспоры)

В исследовании предпринята попытка анализа украиноязычной прессы украинской диаспоры США на предмет освещения дипломатических отношений между Украиной и Соединенными Штатами. Полученные результаты свидетельствуют о том, что изначально США последовательно поддерживали суверенитет и соборность нашего государства, хотя двусторонние отношения не всегда двигались по восходящей. Обнаруженные статьи, заметки, интервью, освещающие данный вопрос, дают основания для положительного мнения об уровне поддержки Штатами Украины, особенно в контексте современных глобализационных факторов.

Ключевые слова: дипломатические отношения, Украина, США, дипломатический корпус, двусторонние отношения, посол

Bilovus Lesya. Ukraine and the USA: diplomatic relationships in the challenging context of the XXI century

The article deals with the analysis of representation of Ukrainian – American diplomatic relations in Ukrainian diaspora's periodicals. The results of the research show that the sovereignty and unity of Ukraine is being consistently supported by the United States, despite the fact that their bilateral relations were not always strengthened. Articles, notes, interviews touching upon this question form a positive opinion about American support of Ukraine especially in the context of modern globalization.

Key words: diplomatic relations, Ukraine, United States of America, diplomatic corps, bilateral relations, ambassador

Із розпадом Радянського Союзу на його просторі утворились держави (зокрема, Україна), що прагнули самостійно визначати свою внутрішню та

зовнішню політику. Маючи за плечима посттоталітарне минуле, кожна намагалася заручитися підтримкою якомога більшої кількості країн, що вже відбулися як авторитетні та сильні гравці на міжнародній арені. Серед останніх – США, з якою Україна сьогодні має встановлене справжнє демократичне партнерство у розбудові громадянського суспільства, державних інститутів, економіки та зміцненні безпеки. Звичайно цьому передувала величезна праця дипломатичного корпусу обох країн, що триває ось уже чверть століття, починаючи від 3 січня 1992 р. [13]. Однак у контексті останніх подій в нашій державі, нівелювання Російською Федерацією умов Будапештського меморандуму та порушення нею цілісності України незмінна підтримка США її суверенітету і соборності стає запорукою певних економічних та безпекових гарантій, що і зумовлює актуальність нашого дослідження.

Питанням двосторонніх україно-американських відносин присвячено чимало праць, серед яких дослідження Дж. Картера Бжезінського Зб., Зленка А., Івченка О., Комарової Л., Крапівіна О., Моцика О., Олійника С., Харбан І., Щербака Ю. та ін. Однак дипломатичні зв'язки між Україною і США, висвітлені у періодиці, ще не ставали об'єктом уваги. Через те метою нашої статті є спроба аналізу друкованого матеріалу україномовної преси українців діаспори США на предмет публікацій щодо україно-американських дипломатичних відносин.

Від початку встановлення дипломатичних відносин між Україною та США вони мали різний характер, однак процес їх становлення та розвитку певним чином відбито і в пресі української діаспори, коли періоди «втоми від України» змінювалися періодами зацікавлення та актуальністю підтримки суверенного демократичного становища української держави. Із здобуттям незалежності у 1991 р. головною метою українського зовнішньополітичного відомства в американському напрямі у цей час було здобути реальне визнання України Сполученими Штатами як рівноправного партнера. У травні 1992 р. Президент України Л. Кравчук здійснив свій перший офіційний робочий візит до США, що ознаменувався підписанням меморандуму про взаєморозуміння між урядами України та США та політичної декларації, де вперше зафіксовано формулу «демократичного партнерства» двох країн. Зб. Бжезінський, свого часу

посилаючись на першого заступника Держсекретаря США С. Толботта, підкреслив, що рішення американського уряду проголосити Україну своїм стратегічним партнером стало визнанням спільності наших цінностей та цілей, а також усвідомленням того факту, що сильна, демократична і незалежна Україна має надзвичайно важливий вплив на стабільність Європи, а це вже вповні відповідає стратегічним інтересам національної безпеки США. Можемо припустити, що таке розуміння ролі України в регіоні дедалі частіше та активніше визначало зовнішню політику США стосовно нашої держави аж до сьогодні.

Збільшення кількості публікацій, що стосуються дипломатичних відносин між двома державами, спостерігається лише на початку XXI ст., коли зріс світовий інтерес до України як політичного суб'єкта на міжнародній арені. У 2003 р., як відомо, дипломатичні зв'язки між США та Україною опинилися у загрозовому стані (т. зв. «кольчужний скандал»). Україномовною пресою США було запропоноване для роз'яснення справи інтерв'ю із заступником Держсекретаря США з європейських та євразійських справ С. Пайфером. Його особа, мабуть, була вибрана не випадково, оскільки він свого часу був третім Послом США в Україні, тож міг ґрунтовно пояснити перегляд американської зовнішньої політики з проекцією на українські реалії. Дипломат окреслив чотири етапи у розвитку двосторонніх відносин між США та Україною, вказуючи на політичні помилки Штатів щодо нашої держави (зосередженість виключно на ядерному роззброєнні, невиправдане очікування швидких реформ і проведення змін тощо), та сформулював головні висновки нової зовнішньої політики з приводу України. З них випливало, що США все ще вважають Україну важливою, особливо для стабільності у регіоні, а тому шукатимуть можливості для її активного залучення щодо вирішення актуальних питань, подолання непорозумінь для покращення стосунків. Після Помаранчевої революції, із призначенням на посаду Посла у США О. Шамшура, стало можливим підняти інтерес до України та надати відносинам між двома державами нового змісту. Завдяки спільним зусиллям українських та американських дипломатів вдалося досягнути кількох сприятливих результатів практично по всіх напрямках двостороннього співробітництва. Зокрема, у 2006 р. США надали Україні статус країни з ринковою економікою, що стало, з

одного боку, визнанням демократичних змін, піднесенням кредитного рейтингу, а з іншого – позитивним сигналом для потенційних інвесторів, надало можливість українським корпораціям активно відстоювати свої інтереси на американському ринку. Не можна не згадати також підписання двостороннього протоколу у контексті вступу України до СОТ, україно-американської Хартії про стратегічне партнерство, а також відміну поправки Джексона-Веніка, розвиток діалогу з візово-еміграційних питань, створення Комісії стратегічного партнерства під головуванням міністра закордонних справ України та Держсекретаря США.

Зміна адміністрації Джорджа Буша із приходом Б. Обама не привела до кардинальних змін у дипломатичних відносинах між нашими державами, про що свідчили візити до України Держсекретаря Стайнберга, віце-президента Джозефа Байдена. У нашій країні напередодні президентських виборів 2010 р. вони мали зустрічі з обома кандидатами, однак В. Янукович, який тоді лідирував, видавався вдалою фігурою, оскільки був схильний до знайдення компромісів із Москвою, але не за рахунок втрати незалежності України. Для США цього періоду характерна «втома від України», спричинена хаосом у внутрішній українській політиці, нездатністю останньої виконувати низку двосторонніх зобов'язань. О. Шамшур цим пояснює певне полегшення у Вашингтоні від результатів виборів в Україні, коли начебто демократичний характер їх перебігу засвідчив неможливість повернення в авторитарне минуле, а правляча партія обіцяє забезпечити стабільність у країні та проведення реформ. Крім того, адміністрацію раннього Б. Обама влаштувала Україна, що оголосила про свій позаблоковий статус, знявши таким чином питання вступу до НАТО, та відклала питання членства в ЄС. Під час зустрічі двох президентів на міжнародному саміті з проблем ядерної безпеки у Вашингтоні в 2010 р. у спільній заяві ще раз підкреслено стратегічний характер двосторонніх відносин, а голова Білого дому окремо наголосив на гарантіях безпеки, наданих Україні у рамках Будапештського меморандуму 1994 р. [7].

Під час щорічної конференції у Вашингтоні «Пошуки Україною шляхів до зрілої державності» колишній помічник заступника Держсекретаря США з питань Європи та Євразії Д. Кремер відзначив, що демократичні перетворення в Україні мають слугувати прикладом для інших країн регіону. Про небезпеку

«перезавантаження» відносин із Росією адміністрацією Президента Обама та бездіяльність останньої у регіоні пострадянських держав, особливо в Україні, говорила помічник заступника міністра оборони США С. Волландер. Її позицію підтримав тодішній заступник помічника Держсекретаря США з питань Європи та Євразії Д. Рассел, зауваживши, що політика «перезавантаження» аж ніяк не має відмінити зобов'язання, взяті на себе США перед незалежною Україною, яка є надзвичайно важливим регіоном як для інтересів США, так і Європи. Колишній дипломат у Сполучених Штатах Ю. Щербак переконував щодо реальної загрози існування української держави напередодні виборів в Україні. Він наголосив на змінах у міжнародній ситуації, виникненні нових світових центрів сили, втягуванні США у все нові протистояння, унаслідок чого останні дещо втратили авторитет на міжнародній арені. Натомість Російська Федерація зміцнила свої позиції на пострадянському просторі, нав'язуючи власний погляд на міжнародний порядок та проповідуючи політику «збирання імперії» (В. Мартинюк). У 2009 р., незважаючи на офіційні заяви Вашингтону, експерти висували припущення з приводу того, що США з надією підтримки Росією вирішення важливих міжнародних питань, особливо боротьби з тероризмом, фактично визнали Україну зоною імперських інтересів Федерації. Однак це визначалось фахівцями як потенційна катастрофа для усієї Європи [3].

Однак після відновлення в Україні політики авторитаризму українські дипломати у США починають отримувати від президентської адміністрації Б. Обама стурбовані повідомлення щодо утисків свободи слова та вибіркового правосуддя. Хоча Посол США в Україні Джеффри Пайєтт вважає, що реалізація прагнень України щодо асоціації із ЄС є цілком можливою. Для цього у Київ прибула з візитом помічник Держсекретаря США з питань Європи та Євразії В. Нуланд, яка наголосила на підтримці США України у її виборі. У своєму листі до Президента України Джон Керрі обіцяв всебічну підтримку, перезавантаження двостороннього діалогу між країнами. Однак за два місяці США кардинально змінили риторику щодо В. Януковича. Коли зрив підписання викликав протистояння між сотнями тисяч людей і українською владою, Джон Керрі рекомендував Президенту України налагодити діалог із лідерами політичної

опозиції та перенести політичний процес переговорів із вулиці в державні інституції. Проте загалом, як свідчать опубліковані матеріали, американські дипломати у цей час дуже обережні у висловлюваннях щодо ситуації в Україні. З одного боку, вони визнають право народу на вільне волевиявлення згідно з принципами демократії, з іншого – задля уникнення дестабілізації з метою залагодити конфлікт мирним шляхом наголошується на необхідності звільнити захоплені будівлі, навіть зняти з порядку денного Угоду про асоціацію з ЄС, аргументуючи можливість її пізнішого підписання будь-коли за будь-якого Президента України. Однак В. Янукович не бачив необхідності у поступках та компромісах. Речник Білого дому Джей Карні висловив офіційну позицію, згідно з якою мирні демонстрації в Україні не можна вважати спробою перевороту, а тому насилля з боку урядових сил є неприпустимим. Як зазначає Посольство США в Україні, віце-президент США Джозеф Байден у телефонній розмові із Президентом України закликав проявити стриманість та відкликати наступ урядових сил. У заяві речниці Ради національної безпеки США К. Гайден йдеться про те, що зростання напруги в Україні є прямим наслідком нездатності українського уряду визнати законним право народу висловлювати своє непогодження. Голова Комітету із закордонних питань Сенату США Р. Менендес 14 лютого 2014 р. подав на розгляд Сенату проект резолюції із закликом до Держдепартаменту негайно запровадити цільові санкції щодо тих осіб, які причетні до застосування насильства проти мирних протестувальників. Цей проект також закликає адміністрацію Білого дому посилити урядові програми на підтримку демократії та прав людини в Україні. Відтак періодичні видання українців США все частіше починають фіксувати слово «санкції» у висловлюваннях американських політиків та дипломатів. Українські дипломати у США підтримали Україну в той час, коли з'явилася реальна загроза для її територіальної цілісності. Про це свідчить вміщена у «Свободі» заява, підписана усіма працівниками дипломатичного представництва України у США, де висловлюється співчуття родинам загиблих на Майдані та сподівання на мирне розв'язання протистояння. Україномовна преса української діаспори США цього періоду містить чимало матеріалу щодо експертних та дипломатичних оцінок

конфлікту в Україні, візитів американських дипломатів та політиків для врегулювання ситуації. Такі публікації є наслідком українських подій, що висвітлюють намагання Вашингтону втрутитись і вплинути на ситуацію, розв'язати її, зважаючи на свої геополітичні інтереси з перемогою демократії. В інтерв'ю Джона МакКейна порушуються проблеми санкцій, неможливості США піти на поступки Росії в українському питанні, незважаючи на певну пасивність демократичної адміністрації Б. Обама, визнається тиск Росії на український уряд і право українського народу самому вирішувати шлях свого подальшого розвитку. Таку офіційну позицію Вашингтону висловлює і Посол США в Україні Джеффри Пайетт. Екс-посол України у США О. Шамшур дуже позитивно оцінює приїзд Держсекретаря Джона Керрі, оскільки вважає це потужним сигналом підтримки України та її суверенітету і соборності, та зазначає, що дії американської сторони є адекватними, бо США діють у межах існуючого інструментарію. Чимало публікацій висвітлювали візити в Україну у 2014 р. віце-президента США Джозефа Байдена, його офіційні зустрічі. Політик озвучив офіційну позицію Вашингтону з приводу підтримки України, міжнародної ізоляції Росії через її агресивні дії щодо України, спільної діяльності у викоріненні корупції в нашій державі, проведення конституційної реформи, допомоги у поверненні вкрадених активів та досягнення енергетичної незалежності. Політичні аналітики та міжнародні експерти вважають, що неодноразовий приїзд в Україну політика такого рівня автоматично підвищує захист країни. США, як говориться у поширеній заяві адміністрації Білого дому, розглядають питання про відповідальність Росії за її використання власних збройних сил на території іншої держави шляхом запровадження санкцій. Такої ж позиції притримується і Посол США в Україні Джеффри Пайетт, який у своєму інтерв'ю порушив питання санкцій проти Росії, виконання мирного плану П. Порошенка та усіх пунктів Мінських угод, допомоги у сфері безпеки. А. Яценюк у якості прем'єр-міністра України провів переговори з Президентом США Б. Обамою щодо підтримки Вашингтоном нашої країни і врегулювання кризи в Україні. Український дипломат Б. Яременко вважає, що така зустріч на високому рівні є демонстрацією визнання США легітимності змін, що відбулися в Україні, готовністю до

співпраці, а також сигналом для усіх країн, включно з Росією. Наслідком таких двосторонніх перемовин став закон «Акт на підтримку суверенітету, територіальної цілісності, демократії та економічної стабільності України», підписаний Президентом США Б. Обамою та опублікований у «Свободі», у якому пояснюються засади політики США щодо ситуації в Україні, агресії з боку Росії, пропагуються положення на підтримку України в економічній, демократичній сфері [2].

Сьогодні українське дипломатичне представництво у США є дуже активною силою щодо впливу на американський уряд з приводу жорстких санкцій проти Росії і вагомій допомоги Україні через постійні зустрічі із конгресменами, сенаторами, представниками адміністрації Білого дому. Перший офіційний візит Президента П. Порошенка до Вашингтону став визначальним для подальших взаємин між Україною та США, а тому широко висвітлювався у пресі української діаспори. Тодішній Посол США в Україні Джефрі Пайет відзначив виняткове прийняття глави української держави у Білому домі та отримання ним гарантій щодо підтримки України. Виступ українського глави держави у Конгресі засвідчив повну підтримку ініціатив України. В україномовних газетах було вміщено коментарі американських політиків, дипломатів та експертів у контексті візиту П. Порошенка до США. Зокрема, голова Комітету зовнішніх взаємин Сенату США Р. Менендес та політичний радник Комісії з питань безпеки та співробітництва в Європі О. Дейчаківський відзначили зусилля українського Президента у напрямі об'єднання двох партій у двопалатному парламенті США з приводу усвідомлення ролі українців, які борються за перемогу демократії. Наслідком стало схвалення знакового законопроекту «Акт на підтримку свободи України», де передбачено розширення санкцій проти Росії, збільшення фінансової допомоги для України, надання озброєння та статусу особливого партнера США поза НАТО. Крім цього, документ визначає напрями сприяння Україні в енергетичній сфері, у боротьбі з російською пропагандою та допомогу тимчасовим переселенцям. Однак при розгляді та голосуванні з остаточної версії документу вилучено пункт про надання Україні статусу головного союзника США, не члена НАТО. Періодичні видання українців США також стали дискусійним майданчиком з приводу питання

військової допомоги та постійного ветовання Б. Обамою надання летального озброєння. У свою чергу Джеффри Пайетт називає оманливим враження про те, що американський уряд не йде назустріч у цьому Україні, навпаки, він вважає, що Штати зосереджують свою допомогу Україні на таких сферах, розвинувши які, вона могла б сама себе захистити. Колишній Посол США в Україні С. Пайфер, з одного боку, бажав би активніших дій у цьому питанні від Штатів, а з іншого – розуміє занепокоєння, що відкрита військова підтримка України може призвести до ескалації конфлікту з боку Росії. Практично усі знакові моменти дипломатичних відносин, особливо тих, що стосуються загострення військових дій на території української держави (наприклад, телефонні перемовини на найвищому рівні з приводу порушення режиму тиші, необхідності моніторингу з боку ОБСЄ, координації діяльності у рамках Мінських домовленостей, переговорів у Нормандському форматі тощо), знайшли своє відображення на сторінках україномовної преси США. У 2015 р. віце-президент Джозеф Байден вчергове відвідав Україну, правда вже з іншою місією, про що засвідчив його виступ у Верховній раді та зустріч із П. Порошенком, – боротьба з корупцією, єдність демократичних сил та неможливість зняття санкцій з Росії без повного виконання нею усіх вимог. Високопосадовець зауважив, що не тільки США, а й увесь світ спостерігає за подіями в Україні, оскільки її успіх у боротьбі проти Кремля та загальної корупції може мати вплив на багато країн. Помічник Держсекретаря США у справах Європи та Євразії В. Нуланд, яка прибула разом із Д. Байденом, обговорювала з головою СБУ В. Грицаком результати співпраці між двома країнами. Колишній дипломат Б. Яременко вважає це попередженням для України, оскільки у випадку ігнорування рекомендацій США щодо головних позицій у співпраці між двома державами ми ризикуємо втратити інтерес, перегляд позиції цієї впливової країни до України.

З приходом у Білий дім Президента Д. Трампа експерти висловлювали побоювання з приводу того, що США можуть пожертвувати Україною в обмін на співпрацю з Росією, у тому числі з врегулювання ситуації у Сирії. Однак зустріч американського Президента із міністром закордонних справ України П. Клімкіним, підготовлена дипломатичними службами обох держав, підтвердила всі

важливі для нас позиції США. Про пріоритетність України в зовнішній політиці нової адміністрації США заявила і Помічник Держсекретаря США з політико-військових питань Т. Кайданов під час зустрічі з першим заступником міністра закордонних справ України В. Пристайком; а також радник Президента США з питань кібербезпеки Р. Джуліані під час візиту до Києва. Однак найбільше, мабуть, дипломати готувались до робочого візиту П. Порошенка у США на зустріч із новообраним главою Білого дому, про перебіг та підводні камені якої повідомляла україномовна преса США. С. Пайфер та О. Моцик, як колишні послы та експерти, одноголосно відзначають позитив у тому, що зустріч українського та американського президентів відбулася набагато раніше, ніж зустріч Д. Трампа і В. Путіна. П. Порошенко отримав важливий месидж від глави Білого дому, а також віце-президента М. Пенса, Держсекретаря Р. Тіллерсона, міністра оборони Дж. Маттіса, керівництва міністерств енергетики та торгівлі з приводу підтримки України та продовження санкцій проти Росії. Натомість США бажають бачити пришвидшення економічних реформ в Україні та реальну боротьбу з корупцією. Однозначно позитивним та символічним сигналом щодо широкої політичної та військової підтримки України є перший за останні десять років візит у нашу державу міністра оборони США Джеймса Маттіса, особливо його присутність на параді до Дня незалежності [4].

У контексті порушеної теми публіцистичний матеріал дає можливість для наступних узагальнень. Україна щодня все потужніше заявляє про себе на міжнародній арені. Причому світ дізнається про нас не тільки крізь призму скандалів, а й унаслідок клопіткої та титанічної роботи Міністерства закордонних справ та його дипломатів у різних країнах. Особлива увага – до дипломатичних служб у США, де особа Посла є надзвичайно важливою у відстоюванні інтересів України в державі, що визначає світову політику. Від самого початку США послідовно підтримували суверенітет і соборність нашої держави, хоча двосторонні відносини не завжди рухались по висхідній. До Помаранчевої революції Україна не стояла першим номером на порядку денному зовнішньої політики США, зважаючи на втягненість останніх до багатьох конфліктів, політику «перезавантаження» з Росією з метою боротьби із світовим тероризмом.

Однак події 2004 р. стали передумовою для підписання кількох важливих стратегічних документів для двосторонніх відносин, які пережили ще один спад після подальшої поразки демократичних сил та політичного хаосу в Україні. Але відродження політики авторитаризму та розширення неоімперських амбіцій Російської Федерації спричинили активізацію українського та американського дипломатичного корпусу в обох країнах в напрямі тісніших контактів, оскільки для США надзвичайно важливо зберегти самостійну і демократичну Україну в центрі Європи. У періодичній пресі українців США з'являється чимало статей, заміток, інтерв'ю, що висвітлюють дане питання та дають певні підстави для позитивної думки щодо рівня підтримки Штатами України. Звичайно, публіцистичний матеріал не може і не дає повноти картини дипломатичних відносин між Україною та США на різних етапах їх розвитку. Тим не менше періодична преса залишається важливим і перспективним джерелом інформації про різні аспекти дипломатичних відносин України і США, особливо у контексті сучасних глобалізаційних чинників.

Література

1. Бжезинський Зб. Україна у геостратегічному контексті. – Передмова / Зб. Бжезинський. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2006.
2. Білий дім засудив насилля проти мирних протестів в Україні // Свобода. – 2013. – № 49. – С. 1; Віце-президент США відвідав Україну // Свобода. – 2014. – № 48. – С. 1, 9; Галицький С. США зацікавлені в євроінтеграції України / Станіслав Галицький // Українське слово. – 2013. – 07 листопада; Державний секретар США Джон Кері прибув до Києва // Свобода. – 2014. – № 10. – С. 1; Джеффри Пайетт: «Я переконаний, що найкращий шлях захистити себе – стати економічно розвинутою, суверенною демократичною державою»: Інтерв'ю / записала Тетяна Силіна // Українське слово. – 2014. – 05 червня; Джозеф Байден закликав В Януковича відкликати наступ на Майдан // Свобода. – 2014. – № 8. – С. 4; Дипломати у США підтримали Україну // Свобода. – 2014. – № 9. – С. 7; Дмитрів І. Джозеф Байден відвідав Україну / Іван Дмитрів // Українське слово. – 2014. – 24 квітня; Дмитрів І. Український гість американського президента / Іван Дмитрів // Українське слово. – 2014. – 13 березня; Закон на підтримку України: кому – гроші, а кому – санкції // Свобода. – 2014. – № 15. – С. 1, 16; Інтерв'ю з экс-послом України в США Олегом Шамшуром / записав Микола Сірук // Українське слово. – 2014. – 13 березня; Клен Є. Нуланд відвідала Київ / Євген Клен // Міст. – 2014. – 09 жовтня; Конгрес США підтримує європейські прагнення українців // Свобода. – 2014. – № 51-52. – С. 5; Резолюція Сенату США // Українське слово. – 2014. – 16 січня; Сенат – за негайні і ефективні санкції // Свобода. – 2014. – № 8. – С. 4; Сенатор США Дж. МакКейн в Києві вітав Євромайдан // Свобода. – 2014. – № 51-52. – С. 1, 5; Україну відвідав Віце-президент США // Свобода. – 2014. – № 17. – С. 1, 5.

3. Буквич Н. У Вашингтоні намагалися знайти шляхи до зрілої державності в Україні / Наталія Буквич // Час і Події. – 2009. – № 44. – 05 листопада; Мартинюк В. Зіткнення інтересів світових полюсів: три варіанти для України / Віталій Мартинюк // Час і Події. – 2007. – № 42. – 18 жовтня.
4. Галицький С. Президент України провів телефонні розмови з керівництвом США / Станіслав Галицький // Українське слово. – 2015. – 19 лютого; Галицький С. США зацікавлені в сильній Україні / Станіслав Галицький // Українське слово. – 2017. – 16 червня; Гнип Т. Джозеф Байден у Києві / Тарас Гнип // NOVAгазета. – 2015. – № 47 (355). – С. 6-7; Довгопол Я. Америка про візиту Порошенка / Ярослав Довгопол // Свобода. – 2014. – № 40. – С. 1, 12; Клен Є. Сенат ухвалив закон, що надає Україні особливий статус / Євген Клен // Міст. – 2014. – 11 вересня; Конгрес США простягнув Україні руку допомоги // Свобода. – 2014. – № 51. – С. 1, 3; Крамарчук О. Київ сподівається на подальшу підтримку Конгресу США / Оксана Крамарчук // Українське слово. – 2017. – 13 січня; Сенатори США закликають уряд надати Україні військову допомогу // Свобода. – 2014. – № 32. – С. 1; Сірук М. Про символізм візиту глави Пентагону / Микола Сірук // Українське слово. – 2017. – 26 серпня; Сірук М. Сигнал Трампа / Микола Сірук // Українське слово. – 2017. – 18 травня; Старицький І. Україна сподівається на подальшу допомогу з боку США у протидії російській агресії / Ізидор Старицький // Українське слово. – 2014. – 10 липня; Україна в пріоритеті нової Адміністрації США / Прес-служба Посольства України в США // Українське слово. – 2017. – 04 травня; Юрченко М. Без шансів на несправедливість / Михайло Юрченко // Українське слово. – 2017. – 23 червня.
5. Зленко А. Дипломатія і політика / А. Зленко. – Х. : Фоліо, 2003. – 348 с.
6. Івченко О. Україна в системі міжнародних відносин: історична ретроспектива та сучасний стан / О. Івченко. – К., 1997.
7. Клепач Н. Президент України В. Янукович відвідав США з робочим візитом / Наталія Клепач // Час і Події. – 2010. – № 15. – 14 квітня; Павелчак В. Посол України в США Олег Шамшур – «Україна завжди в нашому серці» / Володимир Павелчак // Час і Події. – 2006. – № 8. – 23 лютого; Шамшур О. Обама-2 та Україна: очікування і реалії / Олег Шамшур // Українське слово. – 2012. – 22 листопада; Шарий Л. Текст і контекст україно-американських взаємин / Любомир Шарий // Час і Події. – 2003. – № 174. – 15 лютого.
8. Комарова Л. В. Становлення і розвиток стратегічного партнерства Україна-США у 90-ті рр. ХХ ст. / Л. В. Комарова // Історичні і політологічні дослідження. – 2013. – № 3 (53). – С. 368-372.
9. Крапівін О.В. Політика США щодо України на початку її незалежності / О. Крапівін // Вісник Донецького національного університету. Серія Б. Гуманітарні науки. – 2008. – Вип. 1. – С. 124-133.
10. Олійник С.Д. Геополітичне становище України з точки зору США / С. Олійник. – К., 1994.
11. Харбан І. США – Україна. Зигзаги партнерства / І. Харбан // Віче. – 2004. – № 4. – С. 41-45.
12. Щербак Ю. Позначені безпрецедентним динамізмом / Юрій Щербак // Політика і час. – 1996. – №11. – С. 4-9.
13. Щоденник незалежності – США визнали Україну [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kyivpost.ua/opinion/op-ed/shodennik-nezalezhnosti-ssha-viznali-ukrayinu-20558.html>